

myslových závodech a doporučení rozšiřující zásady této úmluvy také na závody obchodní. Zkrácením pracovní doby dostalo se dělníkům více volného času a Mezinárodní organizace práce stanovila zásady a směrnice vhodného využití volných chvil dělnictva. Otázkou nezaměstnanosti zabývala se již I. Mezinárodní konference práce, na níž přijata byla úmluva, která jedná o mezinárodní informaci, o nezaměstnanosti, dále o podporách, po případě pojištění proti nezaměstnanosti, o zprostředkování práce a o ochraně nezaměstnaných, kteří pracovali za hranicemi mateřského státu. Povinné pojištění proti nezaměstnanosti je dnes již v 8 státech a různé systémy nepovinného pojištění s podporou státu ve 12 státech. K ochraně bezpečnosti a zdraví dělnictva slouží doporučení, aby členské státy přistoupily k bernské úmluvě z roku 1906 o zákazu užívání bílého fosforu při výrobě zápalek, dále úmluva o zákazu užívání otravné běloby olovnaté v malířství a úmluva o zásadách řádně vybudované živnostenské inspekce.

Mezinárodní organizace práce věnovala pozornost také zmírnění následků zdraví zaměstnanců následkem nemoci nebo úrazem a zabývala se pojištěním nemocenským a úrazovým. Úmluva přijatá v roce 1921 jedná o rozšíření zákonných opatření o odškodnění za pracovní úrazy na zaměstnance v zemědělství. V roce 1925 přijata byla úmluva o odškodňování za pracovní úrazy a opatření v případě úrazu zaměstnance rozšířeno bylo i na cizí zaměstnance, pracující za hranicemi mateřského státu. V roce 1927 přijala Mezinárodní konference práce dvě úmluvy a dvě doporučení z oboru nemocenského pojištění zaměstnanců všech kategorií. Ochrana žen věnována úmluva přijatá na I. konferenci práce o noční práci žen v průmyslu, úmluva přijata je dosud 19 státy a dále úmluva o ochraně žen před porodem a po porodu. K této úmluvě přistoupilo 11 států. Mezinárodní ochrana dětí a mladistvých zaměstnanců upravena byla třemi úmluvami o stanovení nejmenšího přípustného věku dětí pro práci jednak v průmyslu, jednak pro práci na lodích a konečně v zemědělství do 14 let. V roce 1927 byla přijata úmluva o zaručení minimálních mezd v průmyslu domácího.

Úmluvy a doporučení přijaté na Mezinárodních konferencích práce mají podle článku 405 mír. smlouvy státy předložiti do roka a ve výjimečných případech do 1½ roku svým zákonodárným sborům, aby jejich obsah vtělen byl do národního zákonodárství jednotlivých států. O provádění přijatých úmluv má pak každý členský stát podávat každoročně zprávu. Zprávy ty zkoumá zvláštní komise, v níž je zastoupeno i Československo, a která má právo vytknouti chybné výklady úmluvy, její nedodržování, omyly a pod. Tím dostává se zákonodárství jednotlivých států a provádění mezinárodních úmluv pod kontrolu druhých států.

Ke konci přednášky uvedl řečník, že Mezinárodní organizace práce je jakousi ústřednou výměnou myšlenek a zkušeností na poli hospodářsko-sociálním a že Mezinárodní konference práce jsou příležitostí k mezinárodnímu sblížení, že vyrovnávají rozpory sociální, odstraňují hospodářské třecí plochy a přispívají k zajištění míru.

Na III. večeru cyklu přednášek, pořádaných Sociálním ústavem o důležitosti a poslání Společnosti národů a Mezinárodního úřadu práce a jejich vztazích k našemu státu, konaném 25. dubna, promluvil univ. profesor Dr. J. Krčmář, ministr m. sl., „O zkušenostech v řešení menšinových otázek u Společnosti národů“ a úředník zdrav. sekce Společnosti národů MUDr. E. Tománek, „Hygienická práce Společnosti národů“.

Prof. Dr. Krčmář zahájil svoji přednášku poukazem na zákonný podklad ochrany menšin a uvedl, že všechny mírové smlouvy, vyjma smlouvu Versaillskou, a dále t. zv. smlouvy minoritní, t. j. smlouvy, které uzavřeny byly se státy, jimž připadla část území bývalého Rakousko-

Uherska nebo Německa, obsahují ustanovení, že státy, s nimiž smlouvy ty byly uzavřeny, se zavázaly, že poskytnou všem svým obyvatelům úplnou a naprostou ochranu jejich života, jejich svobody, bez ohledu na jejich původ, státní občanství, jazyk, rasu nebo náboženství. Stejným zákonným podkladem ochrany menšin jsou prohlášení států, které později vstoupily do Společnosti národů, — jde zpravidla o státy vzniklé po světové válce, — že zaručí všem svým občanům stejnou ochranu ve všech směrech jako státy, které podepsaly t. zv. smlouvy minoritní. Povinností ochrany menšin, které t. zv. minoritní státy na sebe vzaly, jsou pod určitou sankcí, neboť každý člen rady Společnosti národů má právo upozornit radu na porušení nebo nebezpečí porušení ochrany menšin a rada učiní pak vhodná opatření. Minoritní státy svolily dále, že spory v otázce ochrany menšin budou předloženy Stálému dvoru mezinárodní spravedlnosti v Haagu. Otázka ochrany menšin nemůže tudíž přijít před radu Společnosti národů, kromě výjimečných případů podle čl. 11. odst. 2. a čl. 15. paktu o Společnosti národů, kteréžto výjimečné případy v praxi dosud se nevyskytly, než že ji přednesl některý člen rady. Menšiny mohou na radu Společnosti národů působiti nepřímo podáváním informací členům rady. Při praktickém provádění ochrany menšin ve Společnosti národů bylo až do r. 1922 nebezpečí změny této ochrany na úkor států minoritních, avšak od r. 1923 pominulo již nebezpečí, že ochrana minorit uchýlí se od vylíčeného právního stavu. V poslední době octla se v radě Společnosti národů otázka znovu ve své celistvosti. Sekretariát i rada Společnosti národů dospěly k přesvědčení, že ochrana menšin, jimi chápaná, jde spíše nad převzaté závazky minoritních států, než pod ně. V závěru zdůraznil řečník, že ochrana menšin je hodnotná a také důstojná, neboť je dnes záruka, že státy minoritní nebudou obtěžovány lichými stížnostmi a že prakse sekretariátu Společnosti národů, již v počátcích bylo možno mnoho vytknouti, dnes se již ustálila tak, že není nebezpečí, že překročí závazky států minoritních. —

MUDr. Tománek pravil v úvodu své přednášky, že úkolem zdravotní organizace Společnosti národů, která je poradním orgánem rady, je uspořádání mezinárodních vztahů a vybudování spolupráce na poli veřejného zdravotnictví. Zdravotní organizace Spol. národů sestává z poradního sboru, jehož úkol vykonává Mezinárodní úřad veř. zdravotnictví v Paříži, dále 20členný zdravotní výbor, z poloviny volený Mezin. úřadem zdravot. a z poloviny jmenovaný radou, a konečně zdravotnická sekce Spol. národů. Zdravotní organizace sbírá informace ve všech oborech veř. zdravotnictví ze všech zemí světa. Má stálou kancelář pro choroby epidemické (zprávy ty docházejí v pravidelných lhůtách a jsou uveřejňovány); o stavu nebezpečných nakažlivých chorob jsou radiotelegraficky vyrozumívány větší přístavy a lodi na širém moři. Zdrojem informací o zdravotnických poměrech v různých zemích je serie studií o veřejné zdravotnické správě v jednotlivých zemích a studie ty doplňovány jsou zdravotní mezinárodní ročenkou, kde je ve formě přehledné a výstižné popsán pokrok veř. zdravotnictví v různých státech. Mezinárodní zdravotní organizace věnuje se též srovnávacímu studiu úmrtnosti v jednotlivých státech. Pro vzájemnou dohodu mezi jednotlivými zdrav. správami státními pracuje t. zv. výměna zdravotnického personálu a výměna učebních materiálů, kteří konají na náklad Spol. národů společné studijní cesty za účelem studia různých zdravotních problémů v jednotlivých zemích. Společnost národů pokusila se též s úspěchem o uvedení v soulad výsledků jednotlivých vědeckých badání na prospěch veř. zdravotnictví. Utvořila zejména komisi pro studium malomocenství a pro studium velmi důležitého a dnes aktuálního problému rakoviny. Zejména sleduje výsledky léčení rakoviny radiem v různých státech. Zvláštní komise utvořena byla též pro studium úmrtnosti kojenců a jiné komise studují výsledky léčení chorob pohlavních, výsledky škodlivého vlivu alkoholismu. Na návrh vlády československé obírá se mezinárodní zdravotní organizace studiem

tělesné výchovy. Naše republika hned v počátcích rozvoje zdravotnické činnosti Spol. národů postihla důležitost mezinárodní spolupráce na tomto poli a snažila se všemožně při každé příležitosti co možná nejvíce přispěti při studiu a řešení problémů zdravotnických, mezinárodně důležitých. Na náš návrh zabývá se mezinárodní zdrav. organizace také studiem vztahů mezi zdravotnictvím veřejným nebo soukromým a sociálním pojištěním. Členem komise za tím účelem zřízené je předseda Sociálního ústavu Dr. L. Winter a členem subkomise pro studium prevence proti tuberkulose je šéflékař Ústř. soc. pojišťovny MUDr. Břeský. Příručka o veř. zdravotnictví pro účely Spol. národů byla sepsána MUDrem Pelcem. Československá republika často se účastní mezinárodní výměny lékařů.

Na posledním večeru cyklu přednášek, pořádaných Sociál. ústavem o důležitosti a poslání Společnosti národů a Mezinár. úřadu práce a jejich vztazích k našemu státu, konaném 30. dubna, promluvil Ing. J. Dvořáček, ředitel Živnostenské banky, ministr. m. sl., „O hospodářském díle Společnosti národů“ a Dr. V. Pospíšil, guvernér Národní banky čsl., „Práce Společnosti národů v oboru řešení otázek finančních“.

Ředitel Ing. Dvořáček pravil, že již do paktu Společnosti národů bylo pojata rámcové ustanovení o úpravě mezinárodních styků hospodářských (čl. 23. odst. e), neboť jest přirozeno, že otázky hospodářské a jich úprava v mezistátních stykách jsou důležitým činitelem míru a pokoje mezi národy. Často z různých stran poukazuje se k tomu, že Společností národů nepodařilo se v sféře hospodářské dosáhnouti dosud toho, co bylo očekáváno. V zájmu spravedlivého posouzení práce a úsilí Společnosti národů ve věcech hospodářských zdůraznil řečník nesnadnost úkolů, při nichž řešení se naráží na tolik protichůdných zájmů jednotlivých států, od nichž každá mezinárodní úprava záleží, neboť žádná mezinárodní konvence nemůže nabýti platnosti bez dohody a ústavního schválení každého jednotlivého státu, při čemž mezinárodní účinnost zpravidla závisí od toho, aby ve všech, anebo alespoň ve většině v úvahu přicházejících zemí taková úmluva byla schválena. Přes nesnadnost úkolů a potíže jich řešení může se však Společnost národů vykázati pozoruhodnými pozitivními výsledky jednak v jednotlivých otázkách hospodářských, jednak dlužno velmi oceňovati morální vliv na vývoj mezinárodních styků hospodářských i v těch otázkách, v nichž dosud nedospělo se k pozitivním výsledkům. Poradním orgánem Společnosti národů pro hospodářské otázky jest hospodářský výbor. Tento během téměř desítileté své činnosti fungoval jako poradce Rady Společnosti národů, jednak v různých aktuálních běžných problémech, jimiž Společnost národů se zabývala, jednak připravoval materiál a návrhy pro postup Společnosti národů v oněch hospodářských věcech povahy zásadní, jichž řešení je Společnosti národů uloženo ustanovením paktu. Řečník uvedl pro obě sféry této činnosti řadu zajímavých příkladů, na nichž osvětlil dosah těchto problémů, method a způsobu práce, jakož i výsledků, jichž bylo dosaženo. Na resultátech mezinárodních hospodářských konferencí od Janova r. 1922 až po ženevskou mezinárodní konferenci v květnu 1927 ukazoval postupný pokrok, jímž vývoj k řešení žádoucí úpravy mezinárodních hospodářských styků jest charakterisován na př. ve sféře svobody obchodu, (na př. konvence o zrušení prohibicí), methodě obchodních smluv (na př. všeobecné uplatnění doložky nejvyšších výhod), pokusy o novou mezinárodní orientaci v politice celního režimu, nakládání s fysickými i právníckými osobami provozujícími obchod v mezinárodních vztazích atd. Přes všechny potíže dne možno očekávati, že důsledným úsilím bude pokračovati vývoj mezinárodní úpravy hospodářských otázek ve směru doporučeném mezinárodní konferencí hospodářskou konanou v Ženevě r. 1927, k realizaci jejichž usnesení Společnost národů působí. Československo se svými tak význač-